

Een waarschuwing tegen de ‘zonde tot de dood’

Schriftlezing: 1 Johannes 5

Tekst: 1 Johannes 5:16

Zingen:

Ps. 19: 5, 6

Ps. 19:7

Ps. 80: 1, 9, 11

Het Gebed des Heeren: 7, 8

Het Gebed des Heeren: 9, 10

Thema: Een zonde tot den dood

Indien iemand zijn broeder ziet zondigen een zonde niet tot den dood, die zal God bidden, en Hij zal hem het leven geven, dengenen, zeg ik, die zondigen niet tot den dood. Er is een zonde tot den dood; voor dezelve zonde zeg ik niet, dat hij zal bidden.

Punt 1. De waarschuwing van de tekst

Door Gods goedheid mag ik dit kleine Johannesbriefje behandelen, en zo ben ik inderdaad gekomen aan het einde ervan. Vanmorgen staan we stil bij vers 16 en, als God het geeft, vanmiddag bij de verzen 17 en 18.

Ik heb het al genoemd: dit is een van de moeilijkste verzen uit het Nieuwe Testament. *Een zonde tot den dood*. Verwacht vanmorgen niet van mij dat ik u een volledig overtuigende verklaring zal geven van wat die zonde precies is. Toch staat dit vers niet voor niets in de Bijbel. De Heilige Geest heeft het bewust laten opnemen in de brief van Johannes. En ik denk zelf dat de bedoeling ervan vooral deze is: dat dit vers ter waarschuwing in de Schrift staat. Om u en om mij te waarschuwen voor wat we zo-even zongen: *dat wij ons voor afval wachten*.

In de Hebreënbrieff schrijft de apostel over de afval van Israël in de woestijn. Ze zijn nooit in het beloofde land gekomen, omdat zij de beloften van God verworpen hadden, en toen heeft God hen neergeslagen in de woestijn, het verbondsvolk nota bene. En dan schrijft de apostel dat wij niet in hetzelfde voorbeeld der ongelovigheid zouden vallen.

Dat was namelijk ook gebeurd in deze prille gemeente. Een vrij jonge gemeente nog, veel jonger dan gemeenten van eeuwen oud. Een gemeente die uit heidenchristenen bestond, mensen die door de prediking van Paulus tot inkeer en omkeer gekomen waren. Zij hadden de wereld vaarwel gezegd, ermee gebroken, zich laten dopen, de Heere Jezus beleden en maakten deel uit van de gemeente.

Maar na verloop van tijd ontstonden er verdeeldheid en verwarring. Een deel van die mensen kreeg moeite met de Persoon van de Heere Jezus Christus. Daar heeft het altijd om gedraaid. Ze zaten met dezelfde bezwaren als de Joden. Je kunt dat vooral goed lezen in het Evangelie van Johannes. De Heere Jezus raakt vanaf het begin in conflict met de Joden en met hun leiders. En waar liep het over? Hierover: Hij beweerde dat Hij de Messias was, de Christus, van Wie het Oude Testament getuigd had. Dat had Hij Zelf gezegd in de synagoge van Nazareth: *Heden is deze Schrift in uw oren vervuld*. Maar dat konden ze niet verdragen.

Zijt Gij de Christus, de Zoon van den levenden God? vraagt Kajafas. En de Heere Jezus antwoordt: *Gij hebt het gezegd*. Toen riepen ze: *Hij heeft God gelasterd*.

Nooit anders geweest. Hier ook niet.

Deze mensen, een deel van die gemeente, konden niet aanvaarden dat de Gekruisigde, Die een schanddood gestorven was, Gods Messias zou zijn: de hoogste Profeet, de enige Hogepriester, de eeuwige Koning. En ze hadden ook vragen of Hij wel werkelijk God was. Dat zijn vragen die in de eerste eeuwen van de kerk breed hebben gespeeld. De geloofsbelijdenis van Nicea is daar het antwoord op: *God uit God, Licht uit Licht*.

Het leidde tot breuken. U kunt in hoofdstuk 2 lezen dat zij zo ver kwamen, dat zij de Vader en de Zoon loochenden. En loochenen, kinderen, heeft met liegen te maken. Dat is eigenlijk *nee* zeggen tegen de Heere Jezus. Zeggen: U bent de Zoon van God niet. U bent de Christus niet. En zo loochenen zij ook de Vader.

Het leidde tot een kerkscheuring. Johannes schrijft: *Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet*. U moet zich dat eens voorstellen: misschien de helft van de kerkenraad weg, de helft van de gemeente weg. En de achtergeblevenen waren daarvan diep ontdaan. Dat kunt u begrijpen. Mannen en vrouwen met wie je aan de avondmaalstafel gezeten hebt, van wie je dacht: dat zijn echte kinderen van God, die haken af. Dan komt de vraag naar boven: maar hoe is het dan met mij?

En dat is zo erg nog niet, vrienden. Ik hoop dat de preek van morgen zó mag uitwerken, dat u naar huis gaat met die vraag: Heere, hoe staat het dan met mij? Want de apostel zegt: *Onderzoekt uzelf, of gij in het geloof zijt; beproeft uzelf*. En dat zeg ik ook tegen mijzelf. Dat mag u best weten. Dat ik mijzelf dagelijks tegen het licht houd en vraag: Heere, hoe zal het met Bas van Leeuwen aflopen straks?

Onderzoek uzelf. Toets uzelf. Niet alleen of u gelooft, want dat is al gauw gezegd. Maar of u aan het geloven bent, of u gelovende bent. Beproof uzelf of uw geloof echt is. Zoals een goudsmid toetst of iets werkelijk goud is. Ik kan iets meenemen wat op goud lijkt, maar het moet onderzocht worden. Zo moet ook het geloof onderzocht worden. Is mijn geloof wel het ware geloof? Als ik moet constateren dat Jezus Christus niet in mij is, dan ben ik gezakt voor de toets.

Punt 2. De roeping om te bidden

Dan gaan we naar de tekst toe. *Indien iemand zijn broeder ziet zondigen...*

Nogmaals, ik probeer het uit te leggen, al zal ik niet alles exact kunnen definiëren. Maar dit is de eerste les: het gaat om een broeder of zuster die je ziet zondigen. Daarmee wordt niet de dagelijkse zondigheid bedoeld, maar dat je iemand ziet leven in een bepaalde zonde. Je ziet het zelf. Je gaat niet op geruchten af. Niet: heb je al gehoord wat er over die jongen of dat gezin gezegd wordt? Nee, daar gaat het niet over. Het gaat erover dat je met eigen ogen ziet dat iemand zich schuldig maakt aan een bepaalde zonde.

En dan zeg ik er meteen bij: wees daar uiterst voorzichtig mee. Als u zelf geen zonden hebt en niet elke dag met uw zonden in de binnenkamer om vergeving smeekt, moet u hier niet aan beginnen. Dan moet u eerst zelf weten wat zonde is.

Wat is zonde?

Wij zeggen soms makkelijk: dat is verkeerd doen. Maar het woord heeft een diepere betekenis. In de grondtaal betekent zonde dat je het doel mist. Dat er een goed voor je in het vooruitzicht gesteld wordt, maar dat je het misloopt, omdat je niet voldoet aan wat ervoor nodig is.

Ik gebruik maar een eenvoudig voorbeeld. Als iemand in het bedrijfsleven een bepaald doel moet halen om een bonus te krijgen en hij haalt dat doel niet, dan deelt hij niet in die bonus. Zo eenvoudig ligt het daar. Welnu, wat is het doel van de mens? De Westminster Catechismus zegt: het doel van de mens is God te verheerlijken en zich eeuwig in Hem te verblijden.

Daar bent u voor geschapen. Daar ben jij voor geschapen. God grootmaken in je handel en wandel, dag en nacht, en je in Hem verblijden. Nu de vraag: hebben wij dat doel deze week bereikt? Hebben wij God gegeven wat Hem toekomt? Hebben wij in Hem geleefd?

Als dat doel gemist wordt, noemt de Schrift dat zonde.

Maar Johannes gaat nog verder. Bij Johannes is de zonde ook een macht, een heerser. *Die de zonde doet, is een dienstknecht der zonde*. Een slaaf heeft niets meer over zichzelf te zeggen. Die doet alles wat zijn baas hem opdraagt. Zo kan de zonde een mens in de greep krijgen.

En als je nu een broeder of zuster ziet leven in een bepaalde zonde, dan zegt de tekst: dan moet je bidden. Letterlijk staat er: vragen. *Die zal God bidden*. Dan ga je op de knieën. Dan ga je eerst, als het kan, naar die broeder of zuster toe. Je brengt het onder de aandacht. Niet meteen naar de kerkenraad. Eerst naar hem toe. Maar het kan ook zijn dat iemand niet meer bereikbaar is.

Misschien hebt u ook zo'n kind. Een kind dat met God heeft afgerekend. Dat er niet meer over praten wil. Dat zegt: papa, mama, zo'n God als u hebt, hoef ik niet. Wat dan? Dan blijft er maar één weg over: op de knieën. Op de knieën. Op de knieën. Bidden, smeken, pleiten, worstelen, God confronteren met Zijn eigen belofte.

Er is heel wat te doen over verbond, belofte en doop. Daar ga ik nu niet breed op in. Maar één ding zeg ik wel: houd God aan Zijn verbond. Houd Hem Zijn beloften voor. Als u uw knieën buigt, mag u in gedachten ook uw hand leggen op het voorhoofd van dat kind. Daar is de doop bediend. Daar heeft de Zoon verzegeld dat Hij wassen wil in Zijn bloed. Daar heeft de Heilige Geest verzekerd dat Hij in hen wonen en hen heiligen wil.

En met die verzegelde belofte mag u naar God toe. Dan zegt de tekst: *die zal God bidden, en Hij zal hem het leven geven*.

Al krijg je op duizend gebeden geen antwoord, dan nog is dat gebed geen slag in de lucht. Ik noemde net zo'n kind. Ik weet niet hoeveel jaren mijn vrouw en ik daarvoor al geworsteld hebben aan de troon der genade. En soms zegt een stem van binnen: schei er toch mee uit, je ziet toch zelf wel dat het alleen maar verder de verkeerde kant opgaat. Ja, soms heb ik ook niets meer te bidden. En toch.

Hoe kun je weten dat je moet blijven bidden? Een vrouw vroeg dat eens aan ds. G. Boer. En hij antwoordde: als je er niet mee ophouden kunt. Zitten hier zulke bidders? Die tegen hoop op hoop bidden? Voor wie het soms lijkt alsof de hemel van koper is, maar die er niet mee stoppen kunnen?

Dan zeg ik: houd maar aan. Want Hij hoort het gebed. *Tot Hem zal alle vlees komen*. God heeft nog nooit één bidder laten staan. Er is geen enkel voorbeeld van in de Bijbel. Andrew Gray zegt ergens: op weg naar de hemel heb ik nog nooit een graf gezien waarop stond: hier ligt iemand begraven die tot Jezus kwam en door Hem niet werd aangenomen.

Dat geloof ik.

Punt 3. De ernstige werkelijkheid van een zonde tot den dood

Dan komt dat moeilijke: *Er is een zonde tot den dood.*

Wat is dat?

In de eerste plaats dit: ik denk dat hier gesproken wordt van een zonde waarvoor geen vergeving is. Daar spreekt de Heere Jezus Zelf van in Markus 3 vers 29: *Maar zo wie zal gelasterd hebben tegen den Heiligen Geest, die heeft geen vergeving in der eeuwigheid, maar hij is schuldig des eeuwigen oordeels.*

Dus: die zonde is er.

En denk ook aan Hebrëeën 6: *Want het is onmogelijk degenen, die eens verlicht geweest zijn, en de hemelse gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn, en gesmaakt hebben het goede Woord Gods en de krachten der toekomende eeuw, en afvallig worden, die, zeg ik, wederom te vernieuwen tot bekering; als welke zichzelf den Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken.*

En aan Hebrëeën 10: *Hoeveel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die den Zoon van God vertreden heeft, en het bloed des testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheilgd was, en den Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?*

Dat zijn aangrijpende woorden.

Ik denk dat wij hier binnen het kader van de brief moeten blijven. Johannes beschrijft die zonde niet precies. Waarschijnlijk omdat de leden van de gemeente wel wisten waarover hij schreef. Daarom ga ik ook niet verder dan de Schrift zelf.

Calvijn zegt: waarschijnlijk wordt hier bedoeld afval van het geloof. Een andere uitlegger zegt: specifieke uitingen van een onwedergeboren handel en wandel. In het Oude Testament had je zonden uit onwetendheid en ook zonden met opgeheven hand, dat is bewust, opzettelijk.

Ik heb veel geleerd van wijlen professor Tukker. Die zegt: het is een toestand van verharding. En hij gebruikt die indrukwekkende uitdrukking: het is de beker die door de Heere Jezus leeggedronken is, opnieuw vullen.

Want wat zat er in die beker? De toorn van God over de zonde. Die beker was niets anders dan de verschrikkelijke kruisdood, de smaad, de vloek, het oordeel. En wie nu afvalt en Christus verwerpt, die kruisigt Hem als het ware opnieuw. Niet letterlijk natuurlijk, want de Heere Jezus is maar eenmaal gekruisigd. Maar geestelijk wel in deze zin: hij doet Hem opnieuw smaad aan, hij verwerpt Hem, hij acht Zijn bloed onrein.

Ik denk dat dit vooral een zonde is die door kerkmensen begaan wordt. De wereld kan het bloed van het verbond niet onrein achten in die zin. Maar mensen die gedoopt zijn, die Christus beleden hebben, die misschien belijdenis deden, misschien aan het Avondmaal zaten, en Hem daarna verwerpen, die komen gevaarlijk dicht bij deze woorden.

Deze gemeenteleden deden hetzelfde als de Joden gedaan hadden. Zij zetten de Heere Jezus weg als niets. Zij zeiden nee tegen Hem. Zij zeiden: U bent de Christus niet. En zo deden zij Hem dezelfde smaad aan als de Joden toen zij riepen: *Kruis Hem, kruis Hem.*

Ik vermoed dat we het daar moeten zoeken.

Punt 4. Voorzichtigheid en zelfonderzoek

Nu kan het zijn dat er vanmorgen iemand in de kerk zit die zegt: dominee, u moet eens weten hoe de schrik mij om het hart slaat, want dat is nu juist waar ik zo vaak mee aangevallen word. Er is voor jou geen verzoening meer, want jij hebt een zonde gedaan waarover de preek nu ging.

Wacht even. Daar kom ik straks op terug.

Eerst dit: het is in ieder geval een zonde waarover geen berouw is. Dat is een belangrijk kenmerk. Als iemand werkelijk berouw heeft over zijn zonde, dan heeft hij zich aan die zonde al niet schuldig gemaakt. Het is een zonde zonder berouw.

Ten tweede: het is, na Hem beleden te hebben, een verwerpen van Christus. Zoals Israël God verwierp in de woestijn. *Veertig jaren heb Ik verdriet gehad aan dit geslacht.*

Ten derde: het is een zonde die gepaard gaat met verharding en een losbandig leven. Zo iemand leeft niet werkelijk. Want er staat: *Hij zal hem het leven geven.* Dat betekent dat degene voor wie gebeden wordt, geestelijk dood is geworden.

Dan dat slot: *Voor dezelfde zonde zeg ik niet, dat hij zal bidden.*

Dat is een moeilijke zin. Johannes zegt niet ronduit: je mag niet bidden. Maar hij zegt wel: dit is niet iets waarvan ik zeg dat je ervoor bidden moet. Daaruit trek ik vooral deze les: wees voorzichtig.

Heel voorzichtig.

Als wij Lot in zijn incest gezien hadden, zouden wij misschien gezegd hebben: daar hoef je niet meer voor te bidden. Hopeloos geval. Of Simson, die telkens weer in de zonde van onreinheid viel. Dan zouden wij ook misschien gezegd hebben: dat komt nooit meer goed. En toch vergissen wij ons dan. Want Lot wordt een rechtvaardige genoemd. En Simpson staat in Hebr. 11.

Begrijpt u? Wees voorzichtig.

Ik lees maar weinig in de Bijbel dat God het bidden verbiedt. Bijna nooit. Jeremia mocht niet meer bidden voor Juda, toen het oordeel vastlag. Maar dat is uitzonderlijk. Vroeger hoorde je nog wel eens de uitdrukking: dan snijdt God het gebed af. Maar dan moet je wel heel dicht bij de Heere leven om dat te weten.

Dus: wanhoop aan niemand. Geef niemand op.

Augustinus zegt: wij moeten aan niemand wanhopen, hoe goddeloos hij ook is. En wij moeten vol vertrouwen bidden voor hem aan wie wij niet moeten wanhopen.

Kinderen, jullie kennen Augustinus wel. Toen hij jong was, wilde hij van God niets weten. Maar hij had een moeder, Monica, die veel van de Heere Jezus hield. En zij wilde zo graag dat Augustinus Hem ook zou leren kennen. Maar Augustinus ging zijn eigen weg, zelfs over zee naar Rome en Milaan. Daar ging hij luisteren naar bisschop Ambrosius, niet vanwege de inhoud van zijn prediking, maar vanwege zijn welsprekendheid. En zijn moeder ging hem achterna. In Milaan klaagde zij haar nood bij bisschop Ambrosius. En toen zei Ambrosius: het is onmogelijk dat een zoon van zulke tranen verloren gaat.

Dat is wat. Hoor je het, vader en moeder? Hoor je het, kerkenraad? Hoor je het, bidder? Het is onmogelijk dat iemand voor wie aanhoudend, pleitend, worstelend gebeden wordt, buiten Gods macht zou liggen.

Punt 5. Troost voor aangevochten zielen

En nu kom ik terug op die aangevochten ziel, die zegt: dominee, juist hiermee word ik zo benauwd.

Lieve vriend of vriendin, dat je daar bang voor bent, is een gunstig teken. Dat is juist een aanwijzing dat je die zonde niet gedaan hebt. Want zij die die zonde bedrijven, hebben die vrees niet meer. Hun geweten is, zegt de Schrift, *als met een brandijzer toegeschroeid*. Dat geweten spreekt niet meer.

Dus juist die benauwdheid is op zichzelf al een aanwijzing dat de Heere nog met je bezig is.

Weet je wat het is? Ik denk dat het een pijl van de duivel is. Een pijl die hij afschiet om ervoor te zorgen dat je je knieën niet meer buigt. Want dit moet je goed weten: als je werkelijk om genade gaat smeken, als het je om Christus te doen wordt, dan krijg je met de duivel te maken. Anders laat hij je meestal wel met rust. Dan mag je gerust elke zondag in de kerk zitten en de Bijbel ieder jaar doorlezen. Maar als het je om genade te doen is, als je zo iemand wordt die God met Zijn beloften lastigvalt, dan zal de duivel je weten te vinden.

En dan komt hij met zulke dingen: moet jij nog bidden? Voor jou is geen hoop. Je hebt te lang gezondigd. Je bent te oud geworden. Je bent niet uitverkoren.

Vergeet zulke dingen. Dat zijn duivelse pijlen. Dat komt niet van de Heere Jezus.

De Heere Jezus zegt: *Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.*

En Hij zegt ook: *Een iegelijk die leeft, en in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid.* Dat wil zeggen: ieder die nog in het land der levenden is en die op Christus leert hopen, zal leven, al was hij ook gestorven.

Dat is hoop voor een wanhopig mens. Aan jezelf wanhopen is gezond, want van uzelf is geen hoop meer. Maar dat je hoop krijgt op God, dat is zalig. Wie leeft en nog genadetijd heeft, voor die is Christus niet onbereikbaar.

Punt 6. De roep om Christus aan te nemen

Lieve vrienden, de Heere Jezus wijst nooit iemand af dan die Hem afwijst en blijft afwijzen. Als je de Heere Jezus kunt laten voor Wie Hij is en daarin volhardt, dan kom je in de gevarenzone van deze tekst. Dan verwerp je Hem.

Verwerp de Heere Jezus dan toch niet.

Maar neem Hem aan.

Ik bied Hem u aan. Nee, meer nog: Hij biedt Zichzelf aan vanmorgen. Hier staat Hij, om zo te zeggen, in het Evangelie. En Zijn handen druipen van het bloed. En Hij zegt tegen u: man, vrouw, jongen, meisje, *die in Mij gelooft, zal leven.*

Hier ben Ik. Neem Mij toch aan. Strek de slappe armen van het geloof maar uit. Omhels Mij toch. Druk Mij aan je hart.

Laat Mij hier in de kerk toch niet tevergeefs tot u komen.

En niet alleen voor de eerste keer. Maar telkens weer. U laat Hem toch niet staan als Hij op u aankomt? Hij wil Zich aan u kwijt. Je kunt geen grotere zonde doen dan Hem niet aannemen, Hem laten staan met Zijn bloed, met Zijn gerechtigheid, met Zijn zaligheid.

Ik vind het een schitterende vraag, en ik leg haar ook aan u voor. De Heere Jezus vraagt aan Zijn discipelen: *Wie zeggen de mensen, dat Ik, de Zoon des mensen, ben?* De mensen zeggen dit, de mensen zeggen dat. Elia, Jeremia, één van de profeten. Maar dan vraagt Hij: *Maar gij, wie zegt gij, dat Ik ben?*

En dan antwoordt Petrus, en daarom houd ik zoveel van Petrus: *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.*

Als dat nu de belijdenis van je hart wordt, dan blijft het van boven niet stil. Dan klinkt het antwoord van Christus: *Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is.*

Daar hoeft u geen grote geleerde voor te zijn. Ik heb mensen gekend met het syndroom van Down die dit wisten: *Gij zijt de Christus.* En dan volgt op die hartelijke belijdenis Gods vrijsprekend getuigenis in de ziel.

Rust toch niet voordat u het zelf uit Zijn mond gehoord hebt.

Amen